

รายงานการวิจัยประเมินผล
การมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของเอกชน
ฉบับสรุป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

373.246 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ส 691 ร รายงานการวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการ
อาชีวศึกษาของเอกชน ฉบับสรุป, กรุงเทพฯ : สกศ., 2549.
64 หน้า

ISBN : 974-650-731-1

1. การอาชีวศึกษา_การประเมินผล 2. การจัดการอาชีวศึกษา_
การมีส่วนร่วม 3. ชื่อเรื่อง

รายงานการวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของเอกชน ฉบับสรุป

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 35/2549

ISBN :

974-650-731-1

พิมพ์ครั้งที่ 1

พฤษภาคม 2549

จำนวน

1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0-2668-7123 ต่อ 2315

โทรสาร 0-2243-7914

Website: <http://www.onec.go.th>

ผู้พิมพ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์

296 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์: 0-2433-0026-7, 0-2433-8586

โทรสาร : 0-2433-8587

❖ คำนำ ❖

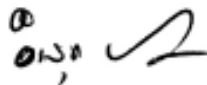
การจัดการอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังแรงงานที่มีทักษะเพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ ชุมชน และสังคม ซึ่งสถานศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา และสามารถแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐเป็นอันมาก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้กำหนดหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาว่า ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้จัดการศึกษาได้ในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา และมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษาในรูปของนิติบุคคล เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนสามารถปรับตัวภายใต้นโยบายและมาตรการของรัฐ อันจะนำมาซึ่งการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษามากขึ้นต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการจัดการอาชีวศึกษา-

ของสถานศึกษาเอกชน และประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐ
เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน รวมทั้งจัดทำ
ข้อเสนอแนะและมาตรการเชิงนโยบายของรัฐในการสนับสนุนส่งเสริม-
ให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน-
ในอนาคต โดยได้รับความร่วมมือจากรองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร
ศรีบุญเรือง และคณะ เป็นผู้ดำเนินการวิจัยประเมินผล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณคณะผู้ประเมิน
และผู้เกี่ยวข้อง ที่ทำให้รายงานการวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมใน-
การจัดการอาชีวศึกษาของเอกชนเสร็จสมบูรณ์ เพื่อให้ประโยชน์ใน
การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการจัดการอาชีวศึกษาของเอกชนมากขึ้น และคาดหวังว่ารายงาน
การวิจัยประเมินผลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร/หน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อไป

(นายอรุณ จันทวานิช)

เลขาธิการสภาการศึกษา

❖ สารบัญ ❖

	หน้า
คำนำ	
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์	4
กรอบการประเมิน	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
วิธีการดำเนินงาน	13
- กลุ่มตัวอย่าง	13
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	15
- เครื่องมือ	15
- การวิเคราะห์ข้อมูล	17
สรุปผลการวิจัยประเมินผล	18
1. ประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา	18
ของสถานศึกษาเอกชน	
1.1 ผลกระทบที่มีต่อความเจริญเติบโต	18
ของระบบเศรษฐกิจ	
1.2 ผลดีต่อการลดภาระงบประมาณของรัฐ	19

	หน้า
2. ประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา	20
2.1 การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน	22
2.2 การประกันคุณภาพการศึกษา	23
3. คุณภาพของผู้เรียน	27
3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	27
3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์	28
4. นโยบายและมาตรการของรัฐ	28
4.1 การให้เงินอุดหนุนแก่ผู้เรียน	29
4.2 การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีแก่สถานศึกษาเอกชน	30
4.3 การสนับสนุนเงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาการศึกษา แก่สถานศึกษาเอกชน	30
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	31
ภาคผนวก	45
บรรณานุกรม	53
คณะผู้ประเมิน	56
รายชื่อคณะผู้ดำเนินการโครงการ	57

รายงานการวิจัยประเมินผล การมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของเอกชน ฉบับสรุป

ความเป็นมา ❖

สถานศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา และสามารถช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐเป็นอันมาก โดยการจัดการอาชีวศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังแรงงานป้อนตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตกำลังแรงงานที่มีทักษะ (Skilled Labor) และกำลังแรงงานกึ่งทักษะ (Semi - skilled labor) เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ ชุมชน และสังคม

การจัดการอาชีวศึกษาของเอกชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสามารถดำเนินการได้ดี และเป็นไปตามพระราชบัญญัติสถานศึกษาเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งต่อมาได้กำหนดขึ้นเป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานศึกษาเอกชนประเภทอาชีวศึกษาที่เปิดสอนระดับต่างๆ ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งดำเนินงานจัดกระบวนการ

เรียนการสอนภายใต้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ บทบาทสำคัญ
ของสถานศึกษาเอกชนที่จัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา นอกจาก-
ใช้หลักสูตรกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังได้ประยุกต์-
ใช้หลักสูตรสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและหลักสูตรอื่นที่พัฒนาขึ้น
โดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการสำคัญในการจัดการศึกษา-
ว่าต้องให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น
โดยเปิดโอกาสให้สามารถจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา-
ในรูปของนิติบุคคล

การจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชนจะประสบความสำเร็จ
สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษามากน้อยเพียงใดนั้น
นอกจากจะขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเอกชนแล้ว
ยังขึ้นอยู่กับ การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐเป็นสำคัญ
อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน-
ส่วนใหญ่ประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการทั้งปัญหาที่เกิดจาก-
การดำเนินงานของสถานศึกษาเอกชน และปัญหาที่เกิดจากบทบัญญัติ
ของกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ รวมถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดจาก-
การดำเนินนโยบายรัฐในการจัดการศึกษาปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง-
นโยบายที่เปิดโอกาสให้สถานอาชีวศึกษาของรัฐสามารถเปิดรับผู้เรียน-

ที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อแบบไม่จำกัดจำนวน ภายใต้ข้อจำกัดของสถานศึกษารัฐด้านต่าง ๆ เช่น ความไม่พอเพียงของจำนวนคณาจารย์และบุคลากรสนับสนุนการศึกษา รวมถึงความไม่พอเพียงของอุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ เป็นต้น ประกอบกับปัจจุบันเกิดข้อร้องเรียนในประเด็นปัญหาที่สถานศึกษาเอกชนกำลังเผชิญอยู่ แต่กลับไม่ได้รับความสนใจจากรัฐในการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างจริงจัง

ขณะเดียวกันก็มีข้อวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางว่าการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชนขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะความไม่น่าเชื่อถือเรื่องคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา แม้ว่าโดยข้อเท็จจริงแล้วสถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่จัดการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และพยายามให้มีมาตรฐานเดียวกันกับสถานศึกษารัฐ นอกจากนั้น สถานศึกษาเอกชนยังต้องดำเนินการมากกว่าสถานศึกษารัฐ คือ ต้องพยายามสร้างเอกลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา มิฉะนั้นจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้ในวงการศึกษา

ในระยะที่ผ่านมาภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของชาติ แต่ในปัจจุบันเกิดปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชนมากมาย หากภาครัฐต้องการให้สถานศึกษาเอกชนสามารถอยู่รอดและขยายตัวต่อไปในอนาคตบนพื้นฐานการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานทัดเทียมกับสถานศึกษารัฐแล้ว นอกจากต้องทำการวิจัยประเมินผลคุณภาพของสถานศึกษาเอกชน โดยเน้นการประเมิน-

ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาแล้ว ยังต้องประเมินความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการของรัฐในการส่งเสริมสนับสนุนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนสามารถปรับตัวภายใต้นโยบายและมาตรการของรัฐที่มีทิศทางชัดเจน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ดำเนินการให้มีการวิจัย-ประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน โดยคาดหวังว่าผลการประเมินจะเป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษามากขึ้นต่อไปในอนาคต

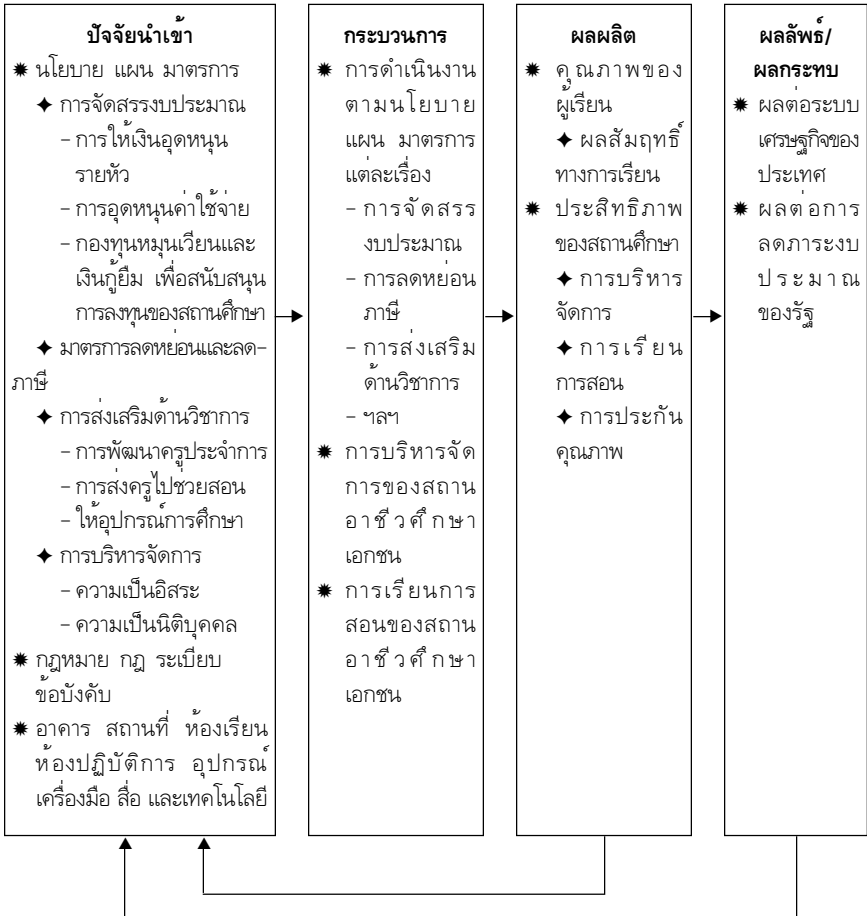
วัตถุประสงค์ ❖

การวิจัยประเมินผลครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน
- 2) เพื่อประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน
- 3) เพื่อหาข้อเสนอแนะและมาตรการเชิงนโยบายของรัฐในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชนในอนาคตต่อไป

กรอบการประเมิน ❖

การประเมินการมีส่วนร่วมจัดการอาชีวศึกษาของเอกชน มีกรอบการประเมินซึ่งแสดงถึงตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในมิติด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบการศึกษาประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน ระดับอาชีวศึกษา

จากรูปที่ 1 กรอบแนวความคิดการประเมินเริ่มต้นจากปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ปัจจัยทางด้านนโยบาย แผน มาตรการ การจัดสรรงบประมาณ มาตรการลดหย่อนและลดภาษี การส่งเสริมด้านวิชาการ เช่น การพัฒนาครูประจำการ การส่งครูไปช่วยสอน การให้อุปกรณ์-การศึกษา การบริหารจัดการ เช่น ความเป็นอิสระและตัวบทกฎหมาย รวมไปถึงระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น อาคาร สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อและเทคโนโลยี ได้นำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษาที่ต้องดำเนินตามนโยบาย แผนและมาตรการในแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้มาซึ่งผลผลิตของกระบวนการเรียนการสอนที่สามารถวัดออกมาได้ในรูปแบบต่างๆ คือ คุณภาพของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา การบริหารจัดการ การเรียนการสอน และการประกันคุณภาพ และท้ายที่สุดนำมาซึ่งผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดจากการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชนที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และผลกระทบในการช่วยลดหรือแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐในการจัดการอาชีวศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ ❖

การวิจัยประเมินผลหมายถึง การวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ หน่วยงาน สถาบัน บุคคล กระบวนการ เมื่อได้นำผลจากการวัดเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาทและผลกระทบของการจัดการ-
ศึกษาระดับอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชนที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ
ของประเทศ

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง-
ปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยป้อนและผลผลิตที่ได้จากระบบการจัดการศึกษา
การจัดการศึกษาของสถานศึกษาใดใช้ปริมาณปัจจัยนำเข้าน้อยแต่ได้
มาซึ่งผลผลิตในปริมาณและคุณภาพมากกว่า แสดงว่าการจัดการศึกษา-
ของสถานศึกษานั้นๆ มีประสิทธิภาพมากกว่า โดยที่ความมีประสิทธิภาพ-
มี 2 ลักษณะคือ ประสิทธิภาพทางเทคนิค (technical efficiency)
และประสิทธิภาพทางราคา (allocative efficiency) ผลรวมของ-
ประสิทธิภาพทั้ง 2 ส่วน นำมาซึ่งประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ
(economic efficiency)

ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (economic efficiency) จะเกิด-
ขึ้นได้เมื่อเกิดมีประสิทธิภาพทางเทคนิค (technical Efficiency)
และประสิทธิภาพทางราคา (allocative efficiency) ไปพร้อมกัน

ประสิทธิภาพทางเทคนิค (technical efficiency) หมายถึง
ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตของระบบ
การศึกษาสูงที่สุด ภายใต้ต้นทุนหรือปัจจัยนำเข้าที่น้อยที่สุด

ประสิทธิภาพทางราคา (allocative efficiency) หมายถึง
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่นำมาซึ่งระดับกำไรมากที่สุด ภายใต้-
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

การจัดการศึกษาของเอกชน หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นโดยบุคคล กลุ่มบุคคล นิติบุคคล หรือมูลนิธิ นอกเหนือไปจากการจัดการศึกษาโดยภาครัฐ

สถานอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนทางด้านอาชีวศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือหลายระดับรวมกัน ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

สถานศึกษาที่มีคุณภาพดี หมายถึง สถานศึกษาซึ่งมีลักษณะดังนี้

- สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- สถานศึกษาที่ส่งรายงานการตรวจสอบ และผ่านกระบวนการแต่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- สถานศึกษาที่เคยได้รับรางวัลพระราชทาน
- สถานศึกษาที่เป็นที่นิยมของประชาชน

องค์ประกอบของการจัดการศึกษา หมายถึง องค์ประกอบด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการดำเนินการ (Process) และผลผลิต (Output)

บริบท หมายถึง สภาวะแวดล้อมอันเนื่องเนื่องกับการดำเนินการจัดการศึกษา เช่น สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

กระบวนการดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินการด้านต่าง ๆ ใน-
การจัดการศึกษา ได้แก่ ระบบการบริหารจัดการ การจัดการเรียน-
การสอน การวัดและประเมินผล การศึกษาประเมิน การบริการและ-
สวัสดิการ

ปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยป้อน หมายถึง ทรัพยากรที่นำมาใช้เพื่อ-
จัดการศึกษา ได้แก่ นักเรียน บุคลากร อาคารสถานที่ ห้องเรียน
ห้องปฏิบัติการ แหล่งความรู้ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อและเทคโนโลยี
รวมถึงปัจจัยนำเข้าทางด้านนโยบาย แผน มาตรการ การจัดสรร
งบประมาณ มาตรการลดหย่อนและลดภาษี การส่งเสริมด้านวิชาการ
การพัฒนาครูประจำการ การส่งครูไปช่วยสอน การให้อุปกรณ์การ
ศึกษา การบริหารจัดการ ความเป็นอิสระ ด้วบทของกฎหมาย กฎ
ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น อาคาร
สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อและ
เทคโนโลยี นำเข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระดับ-
อาชีวศึกษาที่ต้องดำเนินงานไปตามนโยบาย แผนงาน และมาตรการ-
ในแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้อง

ผลผลิต หมายถึง ปริมาณและคุณภาพของผู้เรียนในช่วงชั้นปี
หรือตลอดหลักสูตร

ประสิทธิผล หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ครบถ้วนของ-
แต่ละโครงการ

ขนาดสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง-

และขนาดใหญ่ โดยมีหลักเกณฑ์ คือ สถานอาชีวศึกษา ระดับ ปวช. ที่จัดเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน นักศึกษาเท่ากับหรือต่ำกว่า 270 คน สถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน นักศึกษา ระหว่าง 271-540 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน นักศึกษามากกว่า 540 คน ส่วนสถานอาชีวศึกษา ระดับ ปวส. ที่จัดเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน นักศึกษาเท่ากับหรือต่ำกว่า 120 คน สถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน นักศึกษา ระหว่าง 121-240 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน นักศึกษามากกว่า 240 คน ส่วนสถานอาชีวศึกษาทั้ง ระดับ ปวช. และ ปวส. ที่จัดเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน นักศึกษาเท่ากับหรือต่ำกว่า 390 คน สถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน นักศึกษาระหว่าง 391-780 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน นักศึกษามากกว่า 780 คน

ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนการปฏิบัติการจัดสรรทรัพยากร และแผนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และวัตถุประสงค์ในระยะยาว

นโยบาย แผน และมาตรการ หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ แนวทาง แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในส่วนที่เป็นของภาครัฐและภาคเอกชน

การจัดสรรงบประมาณ หมายถึง การให้เงินอุดหนุนนักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. เป็นรายหัว การอุดหนุน

ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา การดำเนินการ-
ของรัฐบาลในด้านกองทุนหมุนเวียนและเงินกู้ยืมให้แก่สถานศึกษาเพื่อ
นำมาใช้ในการลงทุนด้านอาชีวศึกษา

มาตรการลดหย่อนและลดภาษี หมายถึง การที่รัฐกำหนด
นโยบายให้สถานศึกษาได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีประเภท
ต่าง ๆ และจำนวนเงินที่ได้รับการยกเว้น

การส่งเสริมด้านวิชาการ หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น-
เพื่อพัฒนาครูประจำการ การใช้วิทยากรภายนอกมาช่วยสอน การ
จัดให้มีอุปกรณ์และทรัพยากรการศึกษา

การบริหารจัดการ หมายถึง ลักษณะการบริหารจัดการของ
สถานศึกษาที่อาจเป็นการบริหารจัดการที่เป็นนิติบุคคลหรือความ
เป็นอิสระในการบริหารจัดการในฐานะของเอกชน เป็นต้น

กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หมายถึง แนวปฏิบัติตามที่-
ระบุไว้ในกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการ-
กำหนดไว้ให้สถานศึกษาปฏิบัติ

ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง ทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้เพื่อ-
จัดการศึกษา ได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์
พื้นที่ใช้สอย เครื่องใช้สำนักงาน ทรัพยากรในห้องสมุด ศูนย์
วิทยบริการ บุคลากร ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น

บุคลากร หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร-
สถานศึกษา ครูผู้สอน

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียน หมายถึง สถานภาพ-
ของบิดา มารดา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับผู้เรียน ระดับ-
การศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ที่พักอาศัย รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
วิธีการเดินทางมาโรงเรียนของผู้เรียน

การดำเนินงานตามนโยบาย แผน มาตรการ หมายถึง วิธีการที่-
สถานศึกษาจัดให้มี เช่น ประเภทวิชาที่สอน ค่าธรรมเนียมการเรียน
จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณ
ค่าธรรมเนียมการเรียน ความสามารถในการรับนักเรียน/นักศึกษา
การส่งเสริมด้านวิชาการและกิจกรรมต่างๆ การให้เงินอุดหนุน
การสนับสนุนด้านการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี

การบริหารจัดการของสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเรียน
การสอนหลักสูตรของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษา

คุณภาพของผู้เรียน หมายถึง คุณสมบัติของผู้เรียนหลังจากสำเร็จ-
การศึกษา ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกณฑ์เฉลี่ย และ-
คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบ-
ทดสอบวิชาที่ไปตามสาขาที่เรียน แบบทดสอบดังกล่าวคณะผู้วิจัย
จัดทำขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและ
ประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพ-
ของเครื่องมือแล้วว่ามีคุณภาพใช้ได้

เกรดเฉลี่ย หมายถึง ระดับคะแนนที่สถานศึกษากำหนดให้แก่วุเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนด คณะผู้วิจัยนำมาคำนวณตามจำนวนผู้ที่ได้ระดับคะแนน โดยคิดเป็นร้อยละของผู้เรียนทั้งหมด โดยกำหนดเกณฑ์ว่าจำนวนผู้ที่ได้คะแนนร้อยละ 75 เป็นระดับดี คะแนนระหว่าง 50-74 เป็นระดับพอใช้ และคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นระดับที่ควรปรับปรุง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่สถานศึกษาให้กับคุณลักษณะของผู้เรียน 11 ประการคือ คุณลักษณะด้านความประหยัด ด้านการพึ่งพาตนเอง ด้านการละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความมีวินัย ด้านความเมตตาเอื้อเฟื้อ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสามัคคี และด้านความซื่อสัตย์

วิธีการดำเนินงาน ❖

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยประเมินผลได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ประเมินผลตามวัตถุประสงค์ข้างต้นโดยเลือกตัวอย่างสถานศึกษาเอกชน ด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยแต่ละขั้นตอนมีการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบชั้นภูมิ เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่เป็นสัดส่วนกับจำนวนสถานศึกษา

ในแต่ละชั้นภูมิ จากจำนวนสถานศึกษาเอกชนทั้งหมด 381 แห่ง ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % (Yamane, 1973) ทำให้ได้จำนวนตัวอย่างสถานศึกษาเอกชนจากแต่ละภาค รวมกัน 219 แห่ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษารัฐนั้น ได้กำหนดเฉพาะวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเท่านั้น เพื่อใช้เป็นตัวอย่างอ้างอิงที่จะนำมาเปรียบเทียบกับสถานศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกัน

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบแบบสอบถามกลับแยกตาม ประเภทสถานศึกษารัฐและเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง	เอกชน		รัฐ		รวม		
	สง	ตอบกลับ	สง	ตอบกลับ	สง	ตอบกลับ	ร้อยละการตอบกลับ
สถานศึกษา	219	174	94	90	313	264	84.3
นักศึกษา	5,500	5,430	3,170	2,844	8,670	8,274	95.4

ผลการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60 ของจำนวนประชากร ทำให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาของรัฐจำนวน 94 แห่ง รวมกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาทั้งหมด 313 แห่ง (ตาราง 1) และได้กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนที่ใกล้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ปีที่ 3 และระดับ ปวส. ปีที่ 2 จากสถานศึกษาเอกชน จำนวน 5,500 คน และจากสถานศึกษารัฐ จำนวน 3,170 คน และประชาชน-ภายในชุมชนที่มีสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างตั้งอยู่ จำนวน 150 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยประเมินผลได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสำคัญ 2 แหล่ง คือ ข้อมูลปฐมภูมิเป็นการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบ ซึ่งผู้ประเมินสร้างขึ้น และข้อมูลทุติยภูมิซึ่งส่วนใหญ่เป็นการคัดลอกข้อมูลจากงานระเบียบของสถานศึกษา เอกชนและรัฐ ได้แก่ คณะเนกาการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ความประหยัด การพึ่งพาตนเอง การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน ความกตัญญูกตเวทิต์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีวินัย ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี และความซื่อสัตย์

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประเมินผล คือ แบบสอบถาม 2 ฉบับ แบบทดสอบ 9 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ประชาชน 1 ฉบับ ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินความมีประสิทธิภาพ บทบาทและการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา ต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รวม 72 ข้อ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเรื่องสภาพทั่วไปของสถานศึกษา ข้อมูลบุคลากร ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียน ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดประสิทธิภาพและการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นคำถามเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การส่งเสริมด้านวิชาการและกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียน

การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับนโยบายหรือมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สาร-สำคัญเรื่องการให้เงินอุดหนุนแก่นักเรียน การสนับสนุนด้านการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี การสนับสนุนเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา

แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นคำถามเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา การรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ขอเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ระดับความพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษา อุปสรรคเงื่อนไขสำคัญที่ช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษามิบรรลุผลและเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และสาขาวิชาที่สถานศึกษาเปิดสอนและประเมินตนเองว่าเป็นสาขาวิชาที่จัดการได้ดีที่สุดและพอใจมากที่สุด

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพสร้างขึ้นโดยยึดมาตรฐานวิชาชีพกรมอาชีวศึกษา (เดิม) หรือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 9 ฉบับ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก 40 ข้อ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพสาขาต่างๆ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้แก่ สาขาวิชา-สาขางานการบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้แก่ สาขาวิชา-สาขางานการบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เทคนิคยานยนต์ เครื่องกลไฟฟ้าและงานติดตั้งไฟฟ้า แบบทดสอบดังกล่าวเน้นการวัดพฤติกรรมด้าน-

การประยุกต์ ด้านความเข้าใจและด้านการวิเคราะห์เป็นหลัก และ
วัดความจำนอย

แบบสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีสถานศึกษาเอกชนที่สอน
ในระดับอาชีวศึกษาตั้งอยู่ ทั้งนี้เพื่อทำการประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะ-
พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับอาชีวศึกษาจากสถานศึกษา
เอกชนและรัฐ 1 ฉบับ และแบบบันทึกข้อมูลคะแนนพฤติกรรมของ-
นักเรียนผู้สำเร็จการศึกษา 1 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทุกฉบับได้ผ่านการทดลองใช้
และปรับปรุงตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา
(Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ค่าความยาก (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)
คำนวณจากสูตร KR-20 โดยมีค่า Reliability ระหว่าง 0.33 - 0.80
มีค่าความยากเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.32 - 0.57 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่
ระหว่าง 0.18 - 0.35 ซึ่งกล่าวโดยสรุปพบว่า เครื่องมือที่นำมาใช้ใ้ใน-
การเก็บรวบรวมข้อมูลมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำโดยการแจกแจงความถี่ หา
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความ
แปรปรวน และทำการวิเคราะห์ตามแบบจำลองที่กำหนดขึ้นและนำเสนอ-
ในระเบียบวิธีวิจัย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพและความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะ ใช้วิธีวิเคราะห์โดยอาศัยการสรุปประเด็น และการตีความ-
หมายข้อมูล

อีรูปผลการวิจัยประเมินผล ❖

การวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของ-
สถานศึกษาเอกชน สรุปสาระสำคัญของผลการประเมินในแต่ละ
ประเด็นได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน
ประเด็นที่ประเมินคือ ผลกระทบที่มีต่อความเจริญเติบโตของระบบ-
เศรษฐกิจและผลกระทบในแง่ผลดีในรูปการลดภาระงบประมาณรัฐ
ในการจัดการศึกษา

1.1 ผลกระทบที่มีต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ

การวิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการ-
อาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชนที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ-
ของประเทศ แสดงให้เห็นว่า ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ-
ประเทศ ซึ่งวัดโดยการเพิ่มขึ้นของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม
ประชาชาติ (GDP) สามารถอธิบายได้โดยตัวแปรอิสระที่สำคัญ คือ
สัดส่วนปริมาณสินเชื่อต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t
(CREGRAT) สัดส่วนค่าใช้จ่ายของสถานอาชีวศึกษาเอกชนต่อมูลค่า-
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t (OPECGDP) อัตราส่วน
มูลค่าการส่งออกต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t
(RATEXGDP) อัตราส่วนมูลค่าการลงทุนรวมภายในประเทศต่อ
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t (RATINGDP) และ
ตัวแปรหุ่นแสดงภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ปี 2540 (DUM_{crisis}) ซึ่ง

มีผลในการอธิบายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ-
ทางสถิติไม่น้อยกว่า ณ ระดับ $\alpha = 0.05$ ส่วนตัวแปรอื่น ได้แก่
สัดส่วนค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาของรัฐที่สอนในระดับอาชีวศึกษาต่อ
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($DOVEGDP_t$) และ
ค่าแนวโน้มเวลา ($TREND_t$) ไม่สามารถอธิบายความเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนค่าใช้จ่ายของ-
สถานอาชีวศึกษาของรัฐต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t
($DOVEGDP_t$) ไม่สามารถอธิบายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ค่าก็มีผลในทางบวกตามที่คาดหมาย ในขณะที่
ตัวแปรอิสระที่เกี่ยวกับสัดส่วนค่าใช้จ่ายของสถานอาชีวศึกษาเอกชน
ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($OPECGDP_t$) มี
ค่าในทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ $\alpha = 0.01$ ดังนั้น
เป็นการยืนยันว่าตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันสถานอาชีวศึกษาเอกชนได้
มีส่วนรวมอย่างสำคัญต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ-
มาโดยตลอด

1.2 ผลดีต่อการลดภาระงบประมาณของรัฐ

ผลการศึกษาบบาทบาทของสถานอาชีวศึกษาเอกชน ที่มี
ต่อการลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ ในการจัดการอาชีวศึกษาแสดงให้เห็นว่า
หากรัฐต้องดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาแทนสถานศึกษาเอกชน
จะมีผลทำให้รัฐต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมากโดยเฉพาะภาระ

ค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าจ้างในรูปเงินเดือนครูอาจารย์ของสถานศึกษา เอกชนในช่วง ปี 2544-2548 คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยต่อปีสูงมากเท่ากับ 1,341,300,257 บาทต่อปี ซึ่งเมื่อรวมตลอดช่วงเวลา 5 ปี จะเป็นเงินเท่ากับ 6,706,501,285 บาท ดังนั้น หากพิจารณารวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นที่ภาคเอกชนต้องใช้ในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการลงทุนด้าน-โครงสร้างพื้นฐาน เช่น การลงทุนในทรัพย์สินประเภทที่ดิน อาคารเรียน สนามกีฬาและสโตนัทศนุปรกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนแล้ว จะยิ่งเห็นบทบาทและความสำคัญของสถานอาชีวศึกษาเอกชนที่มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายรัฐในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. ประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา ประเด็นที่ประเมิน คือ การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน และการประกัน-คุณภาพการศึกษา

ผลการศึกษาคงความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับ-อาชีวศึกษาของสถานศึกษาของรัฐและเอกชนระดับ ปวช. และ ปวส. โดย-พิจารณาจากผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต 2 รูปแบบ ได้แก่ ผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตคงที่และผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต-ที่ไม่คงที่ และการเกิดประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากขนาดการผลิต และความมีประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากขนาดการผลิตกรณีกำหนด-ให้ผลผลิตการศึกษามีชนิดเดียว และมีหลายชนิด พบว่า ความ-มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐและเอกชน-มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงโดยมีค่าไม่น้อยกว่า 0.975 ในเกือบทุกภาค

โดยบางภาคและในบางระดับการศึกษาเท่านั้นที่ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษารัฐนั้นมีค่ามากกว่าสถานศึกษาเอกชนเพียงเล็กน้อย

นอกจากนี้ยังพบว่า สถานอาชีวศึกษารัฐและเอกชนในภาคต่างๆ ส่วนใหญ่เกินกว่าร้อยละ 80.00 ของจำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างและจำนวนสถานศึกษาในแต่ละภาคมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา และมีผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต ในขณะที่สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา แต่ไม่เกิดผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตนั้นมีสัดส่วนต่ำกว่าร้อยละ 10.00 ของจำนวนสถานศึกษาในแต่ละภาค ส่วนสถานอาชีวศึกษาที่เหลือ ซึ่งมีไม่เกินร้อยละ 10.00 นั้น เป็นสถานศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

ผลการศึกษาคความแตกต่างระหว่างความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานอาชีวศึกษารัฐและเอกชน ภายใต้การเกิดผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต 2 รูปแบบ คือ ผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตคงที่และผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตที่ไม่คงที่ และการเกิดประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากขนาดการผลิต ทั้งในกรณีกำหนดให้ผลผลิตทางด้านการศึกษามีชนิดเดียวและมีหลายชนิด พบว่า ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษารัฐทั้ง 2 ระดับมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสถานศึกษาเอกชนเพียงเล็กน้อยในเกือบทุกภาค ยกเว้นในบางภาคและบางระดับการศึกษาเท่านั้นที่ค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษารัฐและเอกชนนั้น

ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ระดับ ปวช. และ ปวส. ภายใต้การเกิดผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต 2 รูปแบบและการเกิดประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากขนาดการผลิต ทั้งกรณีที่กำหนดให้ผลผลิตทางการศึกษามีชนิดเดียวและหลายชนิด พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1 การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน

ผลจากการศึกษาภาพรวมในด้านการบริหารจัดการศึกษา และการจัดหลักสูตรของสถานอาชีวศึกษาเอกชน เมื่อพิจารณาในด้านต่างๆ ได้ผลดังนี้

การบริหารจัดการศึกษาพบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การจัดทำฐานข้อมูลบุคลากร ครู อาจารย์ และการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการประชุมคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา การมีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างครูและอาจารย์ และการสนับสนุนผลงานวิชาการและการวิจัยในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอพบว่ามีปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชี้ให้เห็นว่า สาขาวิชาที่สถานอาชีวศึกษาเอกชนเปิดสอนและสามารถจัดการได้ดีเป็นที่พอใจ มีดังนี้

ระดับ ปวช. ได้แก่ สาขาวิชาการบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
ช่างยนต์ และสาขาช่างไฟฟ้า

ระดับ ปวส. ได้แก่ สาขาวิชาการบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
เทคนิคยานยนต์ ช่างไฟฟ้า และสาขาเครื่องกลไฟฟ้า

ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยมีการสำรวจความ
ต้องการของผู้เรียนพบว่า การสอนจากบุคคลภายนอกหรือผู้เชี่ยวชาญ-
เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จริง และมีการประชุมร่วมกับสถานประกอบการ-
นั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านหลักสูตรการศึกษา ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรตาม-
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน และ
การเพิ่มเติมความรู้นอกเหนือไปจากหลักสูตรการศึกษา ส่วนใหญ่มี
การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.2 การประกันคุณภาพการศึกษา

ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า สถานศึกษา-
รัฐและเอกชนส่วนใหญ่มีความตื่นตัวและเริ่มประกันคุณภาพการศึกษา-
มาตั้งแต่ปี 2538 และเพิ่มขึ้นในปีหลังๆ โดยเห็นได้อย่างชัดเจน
ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
ทั้งนี้มูลเหตุจูงใจให้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คือ เพื่อ
พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูป
การศึกษา สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และมุ่งปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกระบวนการที่

สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการ คือ PDCA (Plan- Do- Check - Action) รองลงมา คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการประเมินผลรอบแรกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ไปแล้ว ขณะที่สถานศึกษาบางส่วนกำลังรอรับการประเมิน และบางส่วนกำลังเตรียมยื่นเรื่องเพื่อรับการประเมิน

สถานอาชีวศึกษาเอกชนและสถานอาชีวศึกษารัฐที่ได้รับการประเมินจาก สมศ. แล้ว คณะกรรมการประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน เช่น ให้มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การให้บริการวิชาการ เทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์แก่ชุมชน ส่งเสริมให้ครูอาจารย์จัดการเรียนการสอน พัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดค้นและสร้างนวัตกรรม วิจัยและเขียนบทความ ผลิตนักศึกษาให้มีคุณภาพตามความต้องการของสถานประกอบการและสามารถประกอบอาชีพได้ การจัดการเรียนการสอนเน้นทฤษฎีและปฏิบัติตามหลักสูตร เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภาคธุรกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ และร่วมพัฒนาหลักสูตร มีแหล่งค้นคว้าระบบ IT ศูนย์วิทยบริการ นวัตกรรม และสื่อด้านคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ อินเทอร์เน็ตให้เพียงพอกับผู้เรียนและบุคลากร ร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อฝึกนักศึกษาใช้อุปกรณ์ทันสมัย เป็นต้น

จุดเด่นของสถานศึกษารัฐและเอกชนมีลักษณะคล้ายกัน คือ ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาล โปร่งใส การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ผู้บริหารใช้กลยุทธ์บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยเป็นผู้รักและมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์เพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีการจัดระบบทวิภาคีได้ผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ดี

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ทำให้เกิดระบบงานดีขึ้น บุคลากรตื่นตัวในการปฏิบัติงานและได้รับความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา ตลอดจนเกิดการปฏิรูปวัฒนธรรมองค์กรใหม่ ในด้านความพึงพอใจและความร่วมมือของบุคลากรภายในสถานศึกษานั้น บุคลากรกลุ่มต่างๆ มีความพึงพอใจโดยให้ความร่วมมือต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ขณะที่บุคลากรบางส่วนมีความพึงพอใจน้อยต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะเกิดความรู้สึกว่าการประกันคุณภาพทำให้มีงานเพิ่มขึ้นจากงานประจำที่ทำอยู่เดิม สำหรับอุปสรรคต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาส่วนใหญ่ พบว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือความไม่พร้อมของสถานศึกษา และผู้บริหารละเลยเนื่องจากมีเวลาให้กับกระบวนการประกันคุณภาพน้อย ขณะที่เงื่อนไขสำคัญที่ช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาบรรลุผล คือ ผู้บริหารต้องเล็งเห็น

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายต้อง
ร่วมมือกันทำงาน และทุกคนมีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์วัฒนธรรม-
องค์กรใหม่ในการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น นอกจากนี้
การเสริมแรงให้กับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจนสามารถกลายเป็นงานประจำที่
ดำเนินการตามปกติ โดยมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
ประกันคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ มีการเสริมแรง การบำรุงขวัญ-
กำลังใจบุคลากร และความยุติธรรมของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่มี
ให้กับฝ่ายต่างๆ ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อช่วยให้การประกันคุณภาพ
การศึกษาสามารถดำเนินการไปได้อย่างยั่งยืน คือ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับความ-
เคลื่อนไหวของการประเมินผลคุณภาพการศึกษา การให้ข่าวสาร
เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทันต่อเหตุการณ์ การทำงาน-
ด้วยกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน และมีการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่
และจริงใจจากรัฐ ตลอดจนเร่งดำเนินการตามแนวทางการปฏิรูป
การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

นอกจากนี้ สถานอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ประเมิน
ตนเองว่าสาขาวิชาการบัญชีและคอมพิวเตอร์ธุรกิจในระดับ ปวช. และ

ปวส. สาขาช่างยนต์ในระดับ ปวช. สาขาเทคนิคยานยนต์ในระดับ ปวส. สาขาช่างไฟฟ้าในระดับ ปวช. และ ปวส. สาขาเครื่องกลไฟฟ้าในระดับ ปวส. เป็นสาขาที่สถานอาชีวศึกษาเอกชนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีอยู่ในระดับน่าพอใจค่อนข้างมาก

3. คุณภาพของผู้เรียน

การประเมินคุณภาพผู้เรียนพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการศึกษาคูณภาพของผู้เรียนซึ่งอธิบายโดยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนและรัฐที่เข้าสอบ ซึ่งมีจำนวนไม่เท่ากันพบว่า มีเพียง 2 สาขาวิชา ในระดับ ปวช. คือ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และช่างยนต์ที่มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพที่สูงกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม ส่วนสาขาวิชาอื่นๆ ทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50

ผลการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนกับสถานศึกษาทั้งหมดในภาพรวม พบว่า ผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนส่วนมากได้คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพใกล้เคียงกับคะแนนเฉลี่ยภาพรวมโดยผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนมีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งเป็นระดับเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน-

วิชาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐ สำหรับผลการเปรียบเทียบระหว่างคณะเนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนและรัฐ พบว่า ผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่น่าจะได้คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพในสาขาวิชาต่างๆ ต่ำกว่าผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกสาขาวิชา ยกเว้นสาขาวิชางานการติดตั้งไฟฟ้าที่คะแนนของผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนไม่มีความแตกต่างกัน

3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผลการศึกษาคคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านความประหยัด การพึ่งพาตนเอง การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน ความกตัญญูกตเวที ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีวินัย ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ความรับผิดชอบ ความสามัคคีและความซื่อสัตย์ พบว่า เมื่อพิจารณาภาพรวมระดับ ปวช. และ ปวส. ทุกสาขาวิชาและสาขางาน ผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนส่วนมากมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับดีรองลงมา คือ ระดับพอใช้ อย่างไรก็ตามยังมีส่วนน้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไข (ตาราง 5, 6 ซึ่งสรุปไว้ในภาคผนวก)

4. นโยบายและมาตรการของรัฐ

ผลการศึกษานโยบายและมาตรการของรัฐ เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานอาชีวศึกษาเอกชนแสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้ภาค

รัฐสนับสนุนภาคเอกชนในการจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้เรียนเพื่อให้ความรู้คุณธรรม อีกทั้งประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนไว้เป็นการเฉพาะ โดยให้ภาคเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับทุกประเภท และมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ โดยรัฐต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี และการให้สิทธิประโยชน์อื่นๆ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐาน และสามารถพึ่งตนเองได้

เมื่อพิจารณานโยบายและมาตรการส่งเสริมสนับสนุนของรัฐซึ่งแยกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ การให้เงินอุดหนุนแก่สถานศึกษา การสนับสนุนด้านการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี และการสนับสนุนเงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชน ผลการศึกษาในแต่ละประเด็น มีดังนี้

4.1 การให้เงินอุดหนุนแก่ผู้เรียน ผลการประเมินพบว่าสถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ได้รับเงินอุดหนุนเฉลี่ยต่อปีจากแหล่งต่างๆ เป็นจำนวนเงินอยู่ในช่วงระหว่าง 5,000,000-9,999,999 บาท โดยแหล่งเงินอุดหนุนส่วนใหญ่ได้จากรัฐ แต่มีค่าโดยเฉลี่ยต่อสถานศึกษาน้อยมากคือมีค่าไม่เกิน 8,530 บาทต่อปี สถานศึกษาเอกชนที่ได้เงินอุดหนุนจากกองทุนโรงเรียน มูลนิธิ สมาคม และแหล่งอื่นๆ คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ คือมีสัดส่วนประมาณร้อยละ

2.29-10.69 แต่มูลค่าเงินอุดหนุนเฉลี่ยต่อสถานศึกษาต่อปี มีมูลค่าค่อนข้างสูงอยู่ในช่วง 1,250 -1,500,000 บาท เมื่อพิจารณาเงินอุดหนุนที่รัฐให้แก่ผู้เรียนเฉลี่ยต่อหัวต่อปีพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8,530 บาทต่อหัวต่อปี โดยผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐต่อหัวต่อปีอยู่ในช่วงระหว่าง 7,001-10,000 บาท

4.2 การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีแก่สถานศึกษาเอกชน

ผลการประเมิน พบว่า สถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีจากรัฐบาลกลางและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 66.86 ของสถานศึกษาตัวอย่าง แต่ที่เป็นปัญหาซึ่งสถานศึกษาเอกชนเห็นว่ายังไม่ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นคือ ภาษีโรงเรือน ซึ่งสถานศึกษาเอกชนมักถูกเรียกเก็บในอัตราสูงและไม่ได้รับการยกเว้นเช่นเดียวกับที่ยกเว้นให้สถานศึกษารัฐ ทำให้ต้นทุนการบริหารจัดการการเรียนการสอนสูงกว่าสถานศึกษารัฐ ทั้งนี้ประเภทภาษีที่ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นส่วนใหญ่คือ ภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการดำเนินงานและภาษี-เหมาจ่ายซึ่งไม่มีการระบุประเภท มูลค่าภาษีที่ได้รับการลดหย่อนส่วนใหญ่ เป็นจำนวนเงินน้อยกว่า 10,000 บาท

4.3 การสนับสนุนเงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาการศึกษาแก่สถาน-ศึกษาเอกชน

ผลการประเมิน พบว่า ผู้เรียนเพศชายระดับ ปวช. แผนกช่างอุตสาหกรรมและแผนกพาณิชยกรรมได้รับเงินกู้ยืมเฉลี่ยเท่ากับ

106.63 คน ผู้เรียนเพศชายระดับ ปวส. แผนกช่างอุตสาหกรรมและ-
แผนกพาณิชยกรรมเท่ากับ 139.78 คน ผู้เรียนเพศหญิงระดับ ปวช.
แผนกช่างอุตสาหกรรมและแผนกพาณิชยกรรมเท่ากับ 126.50 คน
และผู้เรียนเพศหญิงระดับ ปวส. แผนกช่างอุตสาหกรรมและแผนก
พาณิชยกรรมเท่ากับ 162.28 คน ผลการศึกษามูลค่าเฉลี่ยของเงิน
กู้ยืมเพื่อการศึกษาคือต่อสถานศึกษาเอกชน เมื่อพิจารณาภาพรวม
พบว่า ผู้เรียนเพศชายระดับ ปวช. แผนกช่างอุตสาหกรรมและแผนก-
พาณิชยกรรมมีค่าเฉลี่ยของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาคือต่อสถานศึกษา
เท่ากับ 1,623,047.79 บาท ผู้เรียนเพศชายระดับ ปวส. แผนกช่าง-
อุตสาหกรรมและแผนกพาณิชยกรรมมีค่าเฉลี่ยของเงินกู้ยืมเพื่อการ-
ศึกษาคือต่อสถานศึกษาเท่ากับ 2,751,696.23 บาท ผู้เรียนเพศหญิง
ระดับ ปวช. แผนกช่างอุตสาหกรรมและแผนกพาณิชยกรรมมีค่าเฉลี่ย-
ของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาคือต่อสถานศึกษาเท่ากับ 2,277,579.93 บาท
และผู้เรียนเพศหญิงระดับ ปวส. แผนกช่างอุตสาหกรรมและแผนก-
พาณิชยกรรมมีค่าเฉลี่ยของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาคือต่อสถานศึกษา
เท่ากับ 5,580,561.89 บาท

๗

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ❖

ผลจากการวิจัยประเมินผลทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย-
และมาตรการรัฐในการสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนเข้ามามี
ส่วนร่วมจัดการอาชีวศึกษามากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยข้อเสนอแนะ

ดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนสำคัญ ซึ่งในทางปฏิบัติต้องดำเนินการ
ขั้นตอนแรกให้สัมฤทธิ์ผลก่อนจึงจะสามารถดำเนินการขั้นตอน
ที่สองต่อไป โดยนโยบายและมาตรการที่รัฐต้องดำเนินการในขั้นตอน
แรกถือเป็นเงื่อนไขพื้นฐานสำคัญในการนำมาซึ่งความสำเร็จในขั้นตอน-
ที่สอง โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

นโยบายและมาตรการรัฐขั้นตอนที่ 1 เป็นนโยบายรัฐที่ต้อง
ดำเนินการเพื่อให้การบริหารจัดการอาชีวศึกษาของชาติเป็นไปอย่างมีพลัง-
และมีประสิทธิภาพในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการ-
ศึกษาของสถานอาชีวศึกษาเอกชนให้สามารถดำเนินการต่อไปในอนาคต-
ได้อย่างยั่งยืน โดยรัฐต้องส่งเสริมและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อหรือ-
สนับสนุนต่อการขยายโอกาสเพื่อให้สถานศึกษาเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม-
ในการจัดการอาชีวศึกษาของชาติมากขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาแสดง-
ให้เห็นว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสถานอาชีวศึกษาเอกชนนอกจาก
ได้มีส่วนสำคัญในการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายรัฐในการจัดการอาชีวศึกษา-
แล้วยังมีบทบาทและมีส่วนร่วมอย่างสำคัญต่อความเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของประเทศมาโดยตลอด ประกอบกับผลการศึกษา-
ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานอาชีวศึกษาเอกชนยังแสดง-
ให้เห็นว่า สถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้อย่าง
มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับสถานศึกษารัฐ ดังนั้น รัฐควรดำเนิน
มาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน ดังนี้

มาตรการที่ 1 บุคลากรทางการศึกษาของภาครัฐต้องปรับเปลี่ยน-
กระบวนทัศน์ (Paradigm shift) ที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษา
ของสถานศึกษาเอกชน จากการศึกษาที่มองว่าการจัดการศึกษาของเอกชน-
นั้นเป็นการจัดการศึกษาเชิงพาณิชย์ มาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อ
ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายรัฐ และสามารถเป็นพันธมิตรร่วมในการ-
จัดการอาชีวศึกษามากกว่าการเป็นคู่แข่งกัน

มาตรการที่ 2 รัฐต้องปรับเปลี่ยนนโยบายโดยนัยจากการรับ
ผู้เรียนแบบไม่จำกัดจำนวนของสถานศึกษารัฐ มาเป็นการกำหนด
สัดส่วนการรับผู้เรียนระหว่างสถานศึกษารัฐและเอกชนให้มีความ
เหมาะสมบนพื้นฐานของศักยภาพที่แท้จริงในการบริหารจัดการศึกษา-
ในแต่ละสถานศึกษาเป็นสำคัญ

การดำเนินมาตรการรัฐ ขั้นตอนที่ 1 นอกจากจะช่วยให้เกิด
พลังผลักดันที่เข้มแข็งในการจัดการอาชีวศึกษาของชาติแล้ว ยังมี
ส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรการผลิตทาง
ด้านการศึกษาและมีการประยุกต์ใช้โครงสร้างพื้นฐานทางด้านการศึกษา-
โดยภาพรวมในระดับชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วย

นโยบายและมาตรการรัฐ ขั้นตอนที่ 2 เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ-
หลังจากมาตรการรัฐขั้นตอนที่ 1 สามารถดำเนินการจนประสบผล
สำเร็จแล้ว ซึ่งรัฐต้องดำเนินนโยบายต่างๆ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์-
การพัฒนาสังคมเชิงรุกโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนและการฝึก-

อบรมให้สอดรับและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้แนวคิดการขับเคลื่อนทางด้านอุปสงค์หรือความต้องการของประเทศ (Demand Driven) ดังที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งควรมีมาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 รัฐต้องมีนโยบายและมาตรการส่งเสริมสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนหันมาสนใจเลือกเรียนทางด้านอาชีวศึกษามากขึ้น เนื่องจากผลจากการศึกษาและการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) กับผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนและผู้แทนจากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สรุปได้ว่า สาเหตุประการหนึ่ง que ผู้เรียนไม่สนใจเลือกเรียนต่อระดับอาชีวศึกษานั้น เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนรับผิดชอบจัดการอาชีวศึกษา ยังมีเจตคติต่อภาคเอกชนว่าเป็นการจัดการศึกษาลักษณะเชิงพาณิชย์มากกว่าเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ ทำให้การจัดการอาชีวศึกษามีลักษณะเป็นการแข่งขันกันมากกว่าการเป็นพันธมิตรร่วมกัน ประกอบกับรัฐมีนโยบายโดยนัยให้สถานอาชีวศึกษารัฐรับผู้เรียนโดยไม่จำกัดจำนวน มีผลทำให้อัตราการเข้าเรียนในสถานอาชีวศึกษาเอกชนลดลง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการรัฐเพื่อป้องกันไม่ให้โครงสร้างกำลังแรงงานในประเทศขาดสมดุลหรือไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงในตลาดแรงงาน ซึ่งต้องการใช้กำลังแรงงานทุกระดับ ทั้งกำลังแรงงานกึ่งฝีมือ (Semi skilled

labor) และแรงงานมีฝีมือ

มาตรการที่ 2 เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ค่าธรรมเนียมการ-เรียนเฉลี่ยต่อปีของสถานศึกษาเอกชนระดับอาชีวศึกษาทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. สูงกว่าค่าธรรมเนียมการเรียนเฉลี่ยต่อปีของสถานศึกษา-รัฐ กล่าวคือ ค่าธรรมเนียมการเรียนเฉลี่ยต่อปีอาชีวศึกษาสูงกว่า สถานศึกษารัฐเกือบ 6 เท่า ในระดับ ปวช. และ 4 เท่า ในระดับ ปวส. ตามลำดับ ขณะที่ขนาดพื้นที่ใช้สอยของตึกอำนวยการ สนามกีฬา หอสมุด อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ และหอประชุม ยกเว้น โรงอาหารเท่านั้นที่สถานศึกษาเอกชนมีพื้นที่มากกว่าสถานศึกษารัฐ ซึ่งแสดงถึงโอกาสในการพัฒนาสถานศึกษาเอกชนว่ายังคงมีอยู่ ถ้าได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ดังนั้น รัฐต้องสร้างมาตรการจูงใจ ทางด้านภาษีและเงินอุดหนุนเพื่อให้เอกชนเข้ามาลงทุนจัดการเรียน การสอนในระดับอาชีวศึกษาให้มากขึ้นโดยเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ-สาขางานและมีทักษะที่จำเป็นและ เน้นกระบวนการพัฒนาที่เป็นเชิงระบบและมีรูปธรรมนับตั้งแต่กระบวนการ ผลิต การพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาครูอาจารย์ของสถานศึกษา- เอกชนด้วย

มาตรการที่ 3 เนื่องจากผลการศึกษาและการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) พบว่า การจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเข้ามาเรียนด้าน-อาชีวศึกษามากขึ้นนั้น จำเป็นต้องปรับผลตอบแทนให้แก่ผู้สำเร็จ การศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้ทัดเทียมกับผู้สำเร็จการศึกษาด้านอื่น

นอกจากนั้น ยังควรเสริมแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถวางแผนวิชาชีพและเกิดความก้าวหน้าในงานอาชีพของตนได้ ทั้งนี้ ภาครัฐซึ่งเป็นตัวกลางระหว่างผู้ประกอบการกับกำลังแรงงาน ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาคควรร่วมมือกันกำหนดคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์ควบคู่ไปกับความต้องการของผู้ประกอบการ เพื่อให้ผลตอบแทนในการประกอบอาชีพมีความเป็นธรรม รัฐต้องมีมาตรการสร้างแรงจูงใจด้านผลตอบแทนแก่กำลังแรงงานที่สำเร็จด้านอาชีวศึกษาให้มีทางเดินอาชีพ (Career Path) ทัดเทียมกับผู้สำเร็จการศึกษาด้านอื่นๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรทางด้านการศึกษาที่มีคุณภาพเข้าร่วมพัฒนาการอาชีวศึกษาชาติมากขึ้นโดยเน้นกระบวนการพัฒนาที่อาศัยความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย หรือในลักษณะไตรภาคีที่มีภาครัฐ เอกชนหรือสถานประกอบการ และสถานศึกษาดำเนินการร่วมกัน

มาตรการที่ 4 เนื่องจากผลการศึกษาและการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันขีดความสามารถและมาตรฐานแรงงานที่สำเร็จด้านอาชีวศึกษานอกจากยังไม่มีการจัดชั้นมาตรฐานแล้วยังมีขีดความสามารถต่ำกว่ามาตรฐานสากล ประกอบกับยังขาดกระบวนการที่ดีซึ่งเป็นความร่วมมือในลักษณะไตรภาคีเพื่อกำหนดขีดความสามารถและมาตรฐานกำลังแรงงาน รัฐจึงควรดำเนินมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อกำหนดวิธีการ และกระบวนการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐาน

ของกำลังแรงงานที่สำเร็จด้านอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับ-
มาตรฐานสากลโดยเน้นกระบวนการพัฒนาที่เกิดจากความร่วมมือ
จาก 3 ฝ่าย หรือในลักษณะไตรภาคีที่มีภาครัฐ ภาคเอกชนหรือ
สถานประกอบการ และสถานศึกษาทำงานร่วมกัน

มาตรการที่ 5 เนื่องจากผลการศึกษาค่าธรรมเนียมการเรียนของ-
สถานอาชีวศึกษาเอกชน แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชน-
มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐ ประกอบกับผลจากการ-
สนทนากลุ่มย่อย (Focus group) ที่คณะผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า การ
สนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียนระดับ ปวช. ที่รัฐให้แก่สถานศึกษา-
เอกชนนั้นมีความแตกต่างไปจากสถานศึกษาของรัฐ ซึ่งนอกจากสถานศึกษา-
เอกชนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียนน้อยกว่าแล้วยังได้รับ-
ล่าช้า ทำให้สถานศึกษาเอกชนขาดสภาพคล่องทางการเงิน ดังนั้น
รัฐจึงต้องให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวแก่ผู้เรียน ระดับ ปวช. ให้
ใกล้เคียงค่าใช้จ่ายจริงหรืออย่างน้อยให้เทียบเท่ากับผู้เรียนในสถาน-
ศึกษาของรัฐที่สอนในระดับเดียวกัน เพื่อให้สถานศึกษาเอกชนสามารถ
จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพทัดเทียมกับรัฐ

มาตรการที่ 6 เนื่องจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า แม้ว่า
ระดับความรู้ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา-
เอกชนโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างไปจากสถานศึกษาของรัฐก็ตาม แต่เมื่อ
พิจารณารายละเอียดแล้วพบว่า บุคลากรทางการศึกษาเอกชนส่วนใหญ่-
ยังมีระดับความรู้โดยเฉลี่ยต่ำกว่าบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา-

รัฐ ดังนั้น รัฐพึงส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนให้ทัดเทียมกับสถานศึกษาของรัฐ ซึ่งมีมาตรการย่อย ดังนี้

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานอาชีวศึกษาเอกชนมีโอกาสพัฒนาบุคลากรได้หลากหลายวิธีการและมากขึ้น เช่น การให้โอกาสแก่บุคลากรศึกษาต่อระดับสูงขึ้น โดยอาศัยการศึกษาในระบบ (Formal education) และการศึกษานอกระบบ (Informal education) ที่มีพี่เลี้ยง (Mentor) สอนงาน ขณะเดียวกัน กระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ศึกษาโดยอาศัยเทคโนโลยีข้อมูลและการติดต่อสื่อสารทางไกลให้แพร่หลายมากขึ้น

2) ภาครัฐต้องเร่งรัดการสนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชนขยายโครงสร้างพื้นฐานการศึกษาโดยให้ความช่วยเหลือในรูปแบบการเงินกู้หรือโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำที่มีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยเพื่อช่วยให้สถานศึกษาเอกชนสามารถลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา เช่น สร้างอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ สนามกีฬา การจัดสวัสดิการผู้คนที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน และการจัดอบรมพัฒนาบุคลากร รวมถึงการลงทุนเปิดสอนหลักสูตรใหม่ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานแต่มีค่าใช้จ่ายลงทุนสูง เป็นต้น

3) รัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนสามารถกำหนดผลตอบแทนแก่บุคลากรด้านการศึกษาโดยใช้หลักให้ผลตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน (Performance based rewarding system)

นอกเหนือไปจากการกำหนดผลตอบแทนตามวุฒิการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อจูงใจให้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามาร่วมดำเนินงานจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในสถานศึกษาเอกชนมากขึ้น

4) รัฐควรจัดให้มีกองทุนหรือแหล่งทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพในการบริหารจัดการการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้กับภาคเอกชน เช่น การให้เงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาตนเองแก่บุคลากรด้านการศึกษา และการจัดตั้งกองทุนวิจัย เป็นต้น

มาตรการที่ 7 เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐพึงส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษามากขึ้น ขณะเดียวกันไม่ควรดำเนินมาตรการใดๆ ในลักษณะที่เป็นการแข่งขันกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษาโดยรวมภายในระบบเศรษฐกิจเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งภาครัฐควรมีมาตรการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยพัฒนาด้านการจัดการศึกษาของสถานอาชีวศึกษาเอกชน โดยเฉพาะการสนับสนุนให้พัฒนาสาขาที่ขาดแคลนและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่น ตลอดจนมีบทบาทร่วมส่งเสริมการบริหารจัดการการเรียนการสอน เช่น สนับสนุนให้-

บุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางจากหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เพื่อมาให้ความรู้ เน้นการบูรณาการงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น กับงานของสถานศึกษาเอกชนระดับอาชีวศึกษาเพื่อให้บริการสาธารณะ-เชิงรุกแก่ชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การพัฒนางาน สาธารณสุขมูลฐาน งานพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม และงานพัฒนาบริการ- สาธารณูปโภค

มาตรการที่ 8 เนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันภาครัฐ- กำลังดำเนินนโยบายโดยนัยให้สถานศึกษารัฐรับผู้เรียนได้ไม่จำกัด- จำนวนโดยไม่ได้กำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมในการรับผู้เรียนระหว่าง สถานศึกษารัฐและสถานศึกษาเอกชน การดำเนินนโยบายดังกล่าว จึงเป็นนโยบายที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพที่แท้จริงของแต่ละสถานศึกษา ดังนั้น รัฐจึงต้องปรับเปลี่ยนนโยบายที่เปิดโอกาส- ให้สถานศึกษารัฐสามารถรับผู้เรียนแบบไม่จำกัดจำนวน ซึ่งนอกจาก- ทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษารัฐขาดประสิทธิภาพในการบริหาร- จัดการศึกษา โดยเฉพาะการมีอัตราส่วนระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน- ไม่เหมาะสมแล้ว ยังเป็นอุปสรรคต่ออนาคตการเจริญเติบโตอย่าง- ยั่งยืนของสถานอาชีวศึกษาเอกชนอีกด้วย เพราะนอกจากจะทำให้- เกิดการแข่งขันกับภาคเอกชนอย่างไม่เป็นธรรมแล้ว ยังเป็นการดำเนิน- นโยบายบั่นทอนกำลังการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนด้วย ซึ่ง- เท่ากับเป็นการดำเนินนโยบายรัฐที่ไปลดบทบาทสถานศึกษาเอกชนที่เคย- เป็นมาในอดีตที่ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายรัฐ ดังนั้น รัฐต้องมีมาตรการ-

ย่อย ดังนี้

1) ยกเลิกนโยบายที่ให้สถานอาชีวศึกษาของรัฐบาลรับผู้เรียนแบบไม่จำกัดจำนวน แต่กำหนดเป็นนโยบายใหม่ให้สถานศึกษาของรัฐแต่ละแห่งรับผู้เรียนให้เหมาะสมกับจำนวนบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนให้สูงขึ้น

2) รัฐต้องดำเนินมาตรการที่เป็นรูปธรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียนต่อระดับอาชีวศึกษาที่มีเส้นทางอาชีพชัดเจนที่เกี่ยวกับการเรียนสาขาวิชาอื่นได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยอาศัยมาตรการต่างๆ เช่น การให้เงินอุดหนุน การลดหย่อนภาษี การให้ทุนการศึกษา และการจัดสรรเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษา

มาตรการที่ 9 เนื่องจากผลการศึกษาและการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนยังขาดความคล่องตัวในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รัฐควรมีมาตรการที่เปิดโอกาสให้สถานอาชีวศึกษาเอกชน สามารถพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนโดยดำเนินงานออกมาในรูปแบบคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรการอาชีวศึกษาที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะไตรภาคี ประกอบด้วย สถานศึกษาเอกชน รัฐ และภาคธุรกิจที่เป็นผู้แทนของสถานประกอบการในการดำเนินงานร่วมกัน

ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวต่อการพัฒนา ปรับปรุงและเปิดสอน หลักสูตรใหม่ ให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สังคม และ สถานประกอบการ หรือตลาดแรงงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

มาตรการที่ 10 เนื่องจากผลการศึกษาและการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดสำนักงาน ทดสอบฝีมือแรงงานกลางระดับชาติที่เป็นเอกภาพ ในทางตรง กันข้ามกลับมีสำนักงานทดสอบฝีมือแรงงานที่หลากหลายอยู่ภายใต้ หน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีมาตรฐานการทดสอบที่แตกต่างกันไปทำให้ขาด- บรรทัดฐานหรือมาตรฐานและเอกภาพที่เป็นแบบแผนเดียวกัน นำมา- ซึ่งข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้น รัฐจึงต้องมีมาตรการย่อย ดังนี้

1) จัดตั้งสำนักงานทดสอบฝีมือแรงงานกลางระดับชาติ (Office of National Skill Test) โดยจัดตั้งในรูปคณะกรรมการร่วมลักษณะ- ไตรภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา รัฐ และภาคธุรกิจ ซึ่งเป็นผู้แทนสถานประกอบการ ดำเนินการทดสอบและออกข้อสอบ ที่เป็นมาตรฐานในการทดสอบทักษะและฝีมือแรงงานของผู้สำเร็จ การศึกษาจากสถานอาชีวศึกษารัฐและเอกชน รวมถึงทำการทดสอบ- ทักษะวิชาชีพอื่นๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2) ดำเนินการใช้เกณฑ์ทดสอบตามมาตรการในข้อที่ 1 และมอบ- ใ้ประกาศประกอบวิชาชีพเพื่อแสดงว่าเป็นผู้ผ่านการทดสอบฝีมือ

แรงงานและเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของวิชาชีพ-วิชาการและสามารถนำไปใช้เป็นใบประกอบวิชาชีพมาตรฐานของแรงงานได้

มาตรการที่ 11 ผลการศึกษาและการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันสถานอาชีวศึกษาเอกชนยังขาดแคลน-สถานที่ฝึกอบรมที่สามารถสร้างประสบการณ์จริงให้ผู้เรียนเป็นอันมาก รัฐจึงต้องแก้ปัญหาดังกล่าวโดยมีมาตรการย่อย ดังนี้

1) ให้สถานอาชีวศึกษาเอกชนร่วมมือกับกรมฝีมือแรงงานโดย-อาศัยสำนักงานฝึกฝีมือแรงงานจังหวัดและสำนักงานภาคทำการฝึก-อบรมฝีมือแรงงานร่วมกัน

2) จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาของ-สถานศึกษาเอกชนขึ้นในสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อทำหน้าที่กำกับ-ดูแลการดำเนินงานในการฝึกอบรมโดยร่วมมือกับสำนักงานฝึกฝีมือ-แรงงาน และแรงงานจังหวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้-คำแนะนำและการกำกับดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม-การศึกษาเอกชน

3) ใช้มาตรการทางภาษี เช่น การลดหย่อนภาษีให้กับโรงงาน-หรือสถานประกอบการที่รับเป็นสถานที่ฝึกงาน และรัฐพึงให้เงินอุดหนุน-เพื่อจูงใจให้สถานประกอบการต่างๆ ให้ความร่วมมือจัดการฝึกอบรม-ที่สามารถสร้างประสบการณ์จริงมากขึ้น

הכשרות

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน-
วิชาสี่พของผู้เรียนตัวอย่าง ในสถานศึกษาวิจัยและเอกชนระดับ-
อาชีวศึกษาแยกตามสาขาวิชา-สาขางาน

ระดับ	สาขาวิชา - สาขางาน	จำนวน ผู้ ผู้เขาสอบ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD.	คะแนน เกณฑ์
ปวช.	การบัญชี	1,286	40	16.78	4.24	20
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	902	40	22.90	6.26	20
	ช่างยนต์	1,146	40	20.27	4.98	20
	ช่างไฟฟ้า	860	40	15.40	4.15	20
	รวม	4,194	-	-	-	-
ปวส.	การบัญชี	1,200	40	16.17	4.30	20
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	1,305	40	15.33	4.03	20
	เทคนิคยานยนต์	837	40	16.24	3.57	20
	เครื่องกลไฟฟ้า	360	40	14.95	3.67	20
	การติดตั้งไฟฟ้า	418	40	12.64	3.34	20
	รวม	4,120	-	-	-	-
รวม		8,314	-	-	-	-

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพของ
ผู้เรียนในสถานอาชีวศึกษาเอกชนกับคะแนนเฉลี่ยในภาพรวม
แยกตามสาขาวิชา-สาขางาน

ระดับ	สาขาวิชา - สาขางาน	สถานอาชีวศึกษาเอกชน			คะแนนเฉลี่ยภาพรวม			t	O ²
		n	\bar{X}_1	s ₁	n	\bar{X}_2	s ₂		
ปวช.	การบัญชี	844	15.77	4.20	1286	16.78	4.24	5.41**	.0131
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	710	21.94	6.23	902	22.90	6.26	3.06**	.0052
	ช่างยนต์	860	19.63	5.00	1146	20.27	4.98	2.84**	.0057
	ช่างไฟฟ้า	382	14.43	3.55	860	15.40	4.15	4.34**	.0142
ปวส.	การบัญชี	832	15.79	4.19	1200	16.17	4.30	0.38	.0005
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	927	15.08	4.12	1305	15.33	4.03	1.43	.0005
	เทคนิคยานยนต์	540	15.42	3.37	837	16.24	3.57	4.31**	.0126
	เครื่องกลไฟฟ้า	93	12.88	3.73	360	14.45	3.68	3.46**	.0236
	การติดตั้งไฟฟ้า	242	12.84	5.22	418	12.64	3.35	0.54	.0011

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพของผู้เรียนใน
สถานศึกษาเอกชนกับสถานศึกษาของรัฐระดับอาชีวศึกษาแยกตามสาขา
วิชา-สาขางาน

ระดับ	สาขาวิชา - สาขางาน	สถานอาชีวศึกษาเอกชน			สถานอาชีวศึกษาของรัฐ			t	O ²
		n	\bar{X}_1	s ₁	n	\bar{X}_3	s ₃		
ปวช.	การบัญชี	844	15.77	4.20	422	18.70	3.59	13.10**	.1171
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	710	21.94	6.23	192	26.45	5.00	10.49**	.1078
	ช่างยนต์	860	19.63	5.00	286	22.21	4.44	8.24**	.0552
	ช่างไฟฟ้า	382	14.43	3.55	478	16.19	4.42	6.59**	.0470
ปวส.	การบัญชี	832	15.79	4.19	368	17.02	4.45	4.49**	.0157
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	927	15.08	4.12	378	15.95	3.73	3.71**	.0097
	เทคนิคยานยนต์	540	15.42	3.37	247	17.74	3.45	8.82**	.0889
	เครื่องกลไฟฟ้า	93	12.88	3.73	267	15.67	3.40	6.35**	.0985
	การติดตั้งไฟฟ้า	242	12.84	5.22	176	12.36	3.40	1.14	.0007

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 สรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพของผู้เรียนในสถานอาชีวศึกษาเอกชนเปรียบเทียบกับผู้เรียนในสถานอาชีวศึกษาของรัฐเมื่อพิจารณาภาพรวม

สาขาวิชา-สาขางาน	ระดับ ปวช.		ระดับ ปวส.		หมายเหตุ
	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	
การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า เทคนิคยานยนต์ เครื่องกลไฟฟ้า การติดตั้งไฟฟ้า	ต่ำกว่ารัฐ ต่ำกว่ารัฐ	เท่ากัน เท่ากัน		เท่ากัน เท่ากัน เท่ากัน เท่ากัน เท่ากัน	

ตาราง 5 สรุปผลการประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์แต่ละด้านของผู้เรียนในสถานอาชีวศึกษาเอกชน แยกตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา-สำนักงาน

ระดับ	สาขาวิชา - สำนักงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์แต่ละด้านของผู้เรียน (ส่วนมาก)										ภาพรวม	
		ประหยัด	พึ่งตนเอง	วินัย	เมตตา เอื้อเฟื้อ	รับผิดชอบ	สามัคคี	ซื่อสัตย์	ภาพรวม				
ปวช.	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การบัญชี ไฟฟ้ากำลัง งานยานยนต์	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
		พอใช้	ดี	ดี	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
		พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
		พอใช้	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
ปวส.	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การบัญชี การติดตั้งไฟฟ้า เครื่องกลไฟฟ้า เทคนิคยานยนต์	พอใช้	ดี	ดี	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
		ดี	ดี	ดี	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
		พอใช้	ดี	ดี	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
		พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี

ตาราง 6 สรุปผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์แต่ละด้านของผู้เรียนในสถานอาชีวศึกษาที่ภาครัฐดูแลตามระดับ และสาขาวิชา-สาขางาน

ระดับ	สาขาวิชา - สาขางาน	ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์แต่ละด้านของผู้เรียน (ส่วนมาก)																
		ประหยัด เอง	พียงตน เอง	เวรเลี้ยง เสพติด	กตัญญู กตเวที	ริเริ่ม สร้าง สรรค์	เชื่อมเน ตนเอง	วินัย	เมตตา เมือเพื่อ	รับผิดชอบ	สามัคคี	ซื่อสัตย์	ภาพ รวม					
ปวช.	คอมพิวเตอรืธุรกิจ	ดี	ดี	ดี	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	
	การบัญชี ไฟฟ้ากำลัง งานยานยนต์	ดี	ดี	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
ปวส.	คอมพิวเตอรืธุรกิจ	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
	การบัญชี การติดตั้งไฟฟ้า เครื่องกลไฟฟ้า เทคนิคยานยนต์	ดี	ดี	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี

ตาราง 7 การประหยัลดค่าใช้จ่ายงบประมาณรัฐเฉพาะส่วนที่เป็นเงินเดือนของครูในสถานศึกษาเอกชนช่วงปี 2544-2548

ปี พ.ศ.	ที่ตั้ง ที่ตั้ง	จำนวน สถานศึกษา (แห่ง)	จำนวน ครู (คน)	มูลค่าเงินสมทบจาก ภาครัฐร้อยละ 3 ของ เงินเดือนครู (บาท)	ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินเดือน ครูของสถานศึกษาเอกชน (บาท)	ค่าใช้จ่ายที่รัฐประหยัดได้ใน รูปเงินเดือนครูของ สถานศึกษาเอกชน (บาท)
2544	ส่วนกลาง	108	4,050	13,932,966	464,432,200	450,499,234
	ส่วนภูมิภาค	245	9,763	28,911,706	963,723,533	934,811,827
	รวม	353	13,813	42,844,672	1,428,155,733	1,385,311,061
2545	ส่วนกลาง	103	3,886	13,611,070	453,702,333	440,091,263
	ส่วนภูมิภาค	253	9,813	29,256,736	975,224,533	945,967,797
	รวม	356	13,699	42,867,806	1,428,926,867	1,386,059,061
2546	ส่วนกลาง	98	3,666	13,285,770	442,859,000	429,573,230
	ส่วนภูมิภาค	292	10,011	26,901,349	896,711,633	869,810,284
	รวม	390	13,677	40,187,119	1,339,570,633	1,299,383,514
2547	ส่วนกลาง	98	3,666	13,285,770	442,859,000	429,573,230
	ส่วนภูมิภาค	292	10,011	26,901,349	896,711,633	869,810,284
	รวม	390	13,677	40,187,119	1,339,570,633	1,299,383,514
2548	ส่วนกลาง	101	4,694	13,692,477	567,043,139	442,723,431
	ส่วนภูมิภาค	300	14,080	27,638,372	1,261,182,678	893,640,703
	รวม	401	18,774	41,330,850	1,828,225,817	1,336,364,134
	รวม	1,890	73,640	207,417,566	7,364,449,683	6,706,501,284
	เฉลี่ยต่อปี	378	14,728	41,483,513	1,472,889,937	1,341,300,257

❖ บรรณานุกรม ❖

- Acemoglu, D and Angrist, J, 1999, How large are the social rate of returns to education? Evidence from Compulsory Law, Mimeo, MIT.
- Barro, 1997. Determinants of Economic Growth: A Cross-Country Empirical Study, Cambridge, MA : MIT Press.
- Becker, G, 1993. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Edition. 3rd Edition, University of Chicago Press, Chicago.
- Benhabib, J and Spigel, M. 1994. The role of human capital in economic Development: evidence from Aggregate cross-country data. Journal of Monetary Economics, 34, p. 1160-1183.
- Bills, M. and Klenow, P. J 2000, Does Schooling Cause Growth? American Economic Review, 90, p 1160-1183.
- Gemmell, N. 1996, Evaluating the Impacts of human capital stocks and accumulation on economic growth: Some new evidence, Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 58, p. 9-28.
- Judson, R. 1998, Economic growth and investment in education and US economic growth, Scandinavian Journal of Economics, 94, p. 51-70.
- Kicker, B, F, 1968, Human Capital: In Retrospect. University of South Carolina, Columbia, SC.

- Mankiw, N. G., Romer, D and Weil, D. N, 1992. A contribution to empiric of economic growth. Quaterly Journal of Economics, p.407-437.
- Mincer, J, 1970. The Distribution of Labor Incomes: A Survey with Special Reference to the Human Capital Approach, Journal of Economic Literature, 8: p.1-26.
- Mincer, J, 1974. Schooling Experience and Earnings, NBER, New York.
- Peraton, J. 1998. Debate: Education and growth : introduction, New Political Economy, 3(1). p. 121-123.
- Schultz, T.W, 1961. Invest in Human Capital. American Economic Review, 51: p. 1-17.
- Solow, R. 1957, Technical Change and the aggregate production function, Review of Economic and Statistics, 39(3), p. 312-320.
- Temple, J. 2001. Growth effects of education and social capital in OECD countries, OECD Economics Studies, 33, p. 57-101.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2540) **การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2545) **การอุดหนุนนักเรียน-โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี**.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2545) **รายงานการวิจัย-เรื่องปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า**.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2545) **รายงานประจำปี-
งบประมาณ พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา-
ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2545) **สถิติการศึกษา-
เอกชน ปีการศึกษา 2545.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา-
ลาดพร้าว.

❖ คณะผู้ประเมิน ❖

หัวหน้าผู้ประเมิน

รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร ศรีบุญเรือง Ph.D. (in Economics) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ร่วมประเมิน

รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ เพชรชื่น Ed.D. (Curriculum and Instruction) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จังหวัดปทุมธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.เชดศักดิ์ โสมวาสินธุ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนากลยุทธ์) สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ

รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิร ภูสาระ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนากลยุทธ์) นักวิชาการอิสระ

ดร.ดวงฤทัย อ่างรังโชติ Ed.D. (Industrial management)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พระนครใต้ กรุงเทพฯ

อาจารย์ คชกช การพินิจ MBA. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จังหวัดปทุมธานี

❖ รายชื่อคณะผู้ดำเนินการโครงการ ❖

ที่ปรึกษา

ดร.อำรุง จันทวานิช	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สมเกียรติ ชอบผล	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผล การศึกษา
นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล การจัดการศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

ดร.นงราม เศรษฐพานิช	ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา
นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล การจัดการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการและบรรณาธิการ

นางโสภณา ตาแก้ว	นักวิชาการศึกษา 8ว.
นายดุสิต ทองสลวย	นักวิชาการศึกษา 6ว.
นางสาวบรรณากรณ์ อมรพรสิน	นักวิชาการศึกษา 6

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช่หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป